

Motion om Initiativ från staden för byggande av Tvärförbindelse Södertörn

Motion av Jan Valeskog (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till det som sägs i stadens utlåtande.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige, ”Initiativ från staden för byggande av Tvärförbindelse Södertörn” av Jan Valeskog (S), framhålls vikten av att vägprojektet Tvärförbindelse Södertörn kommer till stånd så snart som möjligt och att finansiering för hela projektet säkras. Anledningen till detta är framförallt att trafikförsörja Norviks hamn som är stadens nya containerhamn som ska öppna för verksamhet år 2020, att möjliggöra en bättre kollektivtrafik och underlätta arbetspendlingen samt att öka arbetsplatslokalisering i denna del av Stockholmsregionen.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att godkänna motionens inriktning för arbetet med Tvärförbindelse Södertörn.
- Att Stockholms stad tar initiativ till förhandlingar med berörda kommuner, privata intressenter samt staten om en fullständig finansiering av Tvärförbindelse Södertörn.
- Att Stockholm stad uppvaktar landstinget med krav på att de bidrar till regional utveckling istället för att stoppa densamma.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden.

Stadsledningskontoret anser att det är staten som ska leda förhandlingar om finansiering.

Trafiknämnden konstaterar att det planerade projektet ligger utanför kommungränsen men att godsflödena från Norviks hamn är viktiga från staden.

Mina synpunkter

Norvik hamn tryggar en effektiv varuförsörjning till Stockholmsregionen som är en av Europas snabbast växande huvudstadsregioner. Den moderna hamnen bidrar till ett lägre klimatavtryck genom att mängden godstrafik från södra Sverige minskar. Det regionala vägnätet väntas också avlastas då hamnen ansluter direkt till järnväg och motorväg. Godsflödet från hamnen till Stockholm är en viktig fråga inte bara för tillväxt och näringslivet men särskilt för trafiken i stad och region. Projektet Tvärförbindelse Södertörn är i dagsläget bara halvvägs finansierat och har inte samordnats med bygget av Norvik hamn. Viktigt att tillägga är att den andra halvan av finansieringen av projektet rycktes undan av ansvarig socialdemokratisk minister i den nationella planen. De summor som saknas i projektet är mycket omfattande och ryms inte ensamt i kommunala budgetar eller i länsplanen. Huvuddelen av finansieringen måste komma från statligt håll och även initiativtagandet till förhandlingen då Tvärförbindelsen i grund och botten är en statlig väg. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

- Att tillstyrka motionen.
- Att därutöver anför följande.

Det är trist att den passivitet som präglar den blågröna majoriteten kommer fram vid i princip varje politisk fråga. I detta fall gäller frågan om Stockholms stad ska agera för att Norviks Hamn skall få en infrastruktur som effektivt förbinder hamnen med omvärlden. Även om en hel del av godset från Norvik kommer att gå på spår så kommer en hel del av godset också att behöva gå på lastbil västerut, vilket är Södertörnsledens främsta syfte. De befintliga alternativen är att ta mycket smala vägar, som till och med går igenom villaområden, eller att ta omvägen in mot Stockholms innerstad via Södra länken som redan är hårt belastad. Utöver det är vägprojektet också av stor betydelse för Södertörnskommunerna och deras möjlighet att skapa fler arbetsplatser, minska den regionala obalansen och allmänt öka attraktiviteten i sin del av Stockholmsregionen. Projektet har också hög samhällsnytta enligt beräkning av så kallad ”nyttokostnadskvot”.

I den statliga investeringsplanen finns avsatta pengar till hälften av projektets kostnader, ca 10 miljarder kronor. Här måste en dialog med regionen, berörda kommuner och staten omgående påbörjas så att resterande medel senare tas fram i kommande nationell plan och länsplan. I ärendet med hänvisning till stadsledningskontoret yttrande står att staden inte ska bedriva förhandlingar om finansiering etc. utan att detta enbart är en statlig uppgift. Det är ett häpnadsväckande principiellt besked och visar att dagens kommunledning inte kommer att driva några viktiga infrastrukturfrågor i förhandling eller opinionsbildning, inför förestående statliga beslut i frågan år 2021. Ställningstagandet innebär således att även frågor om exempelvis ny spårkapacitet, utveckling av Arlanda eller strategiska vägprojekt inte kommer att vara prioriterat i den kommunledning som nu styr Stockholms stad.

Skillnaden mot hur frågorna om stärkt infrastruktur i vår region hanterades under förra mandatperioden är uppenbar och mycket tydlig. Vi beklagar att kommunledningen överger sitt ansvar att driva frågan inför stadens egna bolag Stockholms Hamnar och även så tydligt avhåller sig från aktiv samverkan i frågan med kommunerna i södra Stockholmsregionen.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Stockholmsregionen behöver investera i större hållbar transportkapacitet både för godstrafik och för persontrafik. Nya motorvägssatsningar i tiomiljardersklassen hör inte dit. Vi vet att motorvägar ökar fordonstrafiken och utsläppen, vilket är oförenligt med den nödvändiga klimatomställningen. Även Naturvårdverket har kritiserat planerna på tvärförbindelse Södertörn eftersom den kommer att ge bilåkande konkurrensfördelar gentemot andra, miljövänliga trafikslag.

I stället för på motorvägar ska investeringar göras i tåg och kollektivtrafik. Den ökning av transportbehovet som blir följderna av Norviks hamns öppnande kan lösas genom satsningar på kortväga sjötransporter, dubbelspår hela vägen Stockholm-Nynäshamn och regional järnvägstrafik. För persontrafikens del vill vi tidigarelägga

tvärförbindelse Syd mellan Skärholmen och Huddinge, med eventuell förlängning till Haninge.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses vara besvarad med hänvisning till det som sägs i stadens utlåtande.

Stockholm den 16 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Anna König Jerlmyr

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen ”Initiativ från staden för byggande av Tvärförbindelse Södertörn” av Jan Valeskog (S) framhålls vikten av att vägprojektet Tvärförbindelse Södertörn kommer till stånd så snart som möjligt och att finansiering för hela projektet säkras. Anledningen till detta är framförallt att trafikförsörja Norviks hamn som är stadens nya containerhamn som ska öppna för verksamhet år 2020, att möjliggöra en bättre kollektivtrafik och underlätta arbetspendlingen samt att öka arbetsplatslokalisering i denna del av Stockholmsregionen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafiknämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att Tvärförbindelse Södertörn är en mycket viktig länk för effektiva transporter, framförallt till och från Stockholm Norvik Hamn (här kallad Norvik), och bör när den är färdig bli den primära leden mellan Norvik och E4/E20. Enligt Stockholms Hamn AB beräknas Norvik, när hamnen är i full drift, trafikeras av cirka 450 000 fordonstransporter varje år. Tvärförbindelsen blir då central för en effektiv containerterminal utan att befintligt vägnät överbelastas.

Stadsledningskontoret konstaterar att byggstart för projektet enligt Trafikverket är beräknat till mellan år 2021-2023, efter framtagande av vägplan samt miljötillståndsprocessen. Norvik öppnar sin verksamhet år 2020 och det är enligt stadsledningskontoret olyckligt att Tvärförbindelse Södertörn först beräknas att stå klar flera år efter att den nya hamnen öppnat. Ett annat osäkerhetsmoment är att det saknas full finansiering för projektet och det är enligt stadsledningskontoret därför viktigt att Trafikverket arbetar aktivt med att titta på lösningar för detta.

Stadsledningskontoret anser dock att det inte är staden som ska leda förhandlingar om finansiering, utan att detta är en statlig uppgift. Det gäller såväl förhandlingen som själva finansieringen. De berörda aktörerna bör samtidigt hitta en samsyn kring hur projektet ska kunna genomföras på bästa sätt.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2019 följande.

1. Trafiknämnden godkänner och överlämnar trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Jan Valeskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Malin Ericson (Fi) som anslöt sig till det särskilda uttalandet av Rikard Warlenius m.fl. (V).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Tvärförbindelse Södertörn är ett planerat projekt hos Trafikverket. Det är en ny väg samt en ny gång- och cykelväg, som går mellan E4/E20 vid Vårby backe i Kungens kurva, via Flemingsberg till väg 73 vid trafikplats Jordbro i Haninge kommun. I uppdraget ingår också att bygga en helt ny bro i Fittja eftersom den nuvarande Vårbybron inte kommer att räcka till när de nya vägarna Tvärförbindelse Södertörn och Förbifart Stockholm möts i området.

Delar av vägen planeras att gå i tunnlar under Flemingsbergsskogen. I en del av Glömstadalen går vägen också i tunnel eftersom Huddinge kommun planerar att bygga bostäder i området.

Projektet beskrivs av Trafikverket som viktigt för trafiksäkerheten eftersom nuvarande väg 259 på Södertörn är en av länets mest olycksdrabbade sträckor. Vägen blir också en förbindelse för den stora mängd godstrafik som redan idag trafikerar området och som väntas öka när den nya godshamnen i Norvik i Nynäshamn är klar.

Vidare väntas det regionala vägnätet att avlastas, det gäller till exempel Södra Länken. Den nya vägen ger också möjligheter till bättre kollektivtrafik genom anpassade trafiklösningar för att busstrafiken lättare ska kunna ta sig fram.

Tanken är att tvärförbindelse Södertörn, tillsammans med Förbifart Stockholm och Norrortsleden, ska bilda en yttre tvärled och binda samman de södra och norra delarna av länet.

Byggstart är enligt Trafikverket planerad till 2021.

Projektet fanns initialt med i länsplanen men lyftes ut när det blev för dyrt för att rymmas där.

Idag finns det delvis inrymt i den nationella planen för underhåll och infrastruktur 2018-2029, som presenterades av regeringen i juni 2018. Projektet beräknas kosta 10,3 miljarder och i planen finns finansiering för knappt 4,6 miljarder.

Trafikkontoret kan konstatera att det planerade projektet ligger utanför kommungränsen, och därmed inte ingår i det kommunala vägnätet som kontoret ansvar för. Att godsflödena för Norvik hamn kan hanteras på ett tillfredställande sätt är dock i förlängningen en viktig fråga för staden.

Kontoret kan vidare konstatera att projektet beskrivs som redo för genomförande under 2021 men att det är förenat med osäkerheter eftersom det i dagsläget saknas medel och projektet endast är finansierat med knappt hälften. Det är inte trafikkontoret som företräder staden i statliga förhandlingar, och kontoret kan konstatera att det rör det sig om i sammanhanget stora summor som knappast lätt låter sig inrymmas vare sig i kommunala budgetar eller i länsplanen.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Jan Valeskog m.fl. (S) enligt följande.

Det är glädjande att trafikkontoret är tydlig med att Tvärförbindelse Södertörn är mycket angeläget. Projektet är av stor regional betydelse, särskilt kopplat till hamnen i Norvik. Det är därför olyckligt att regionens borgerliga partier tillsammans med Miljöpartiet uttalat att de inte kommer att prioritera projektet. Eftersom arbetet med *länsplan för regional transportinfrastruktur* numera hanteras av regionen är uttalandet särskilt oroande. Stockholms stad behöver nu bli aktiv i arbetet med att genomdriva detta projekt, tillsammans med kommunerna på Södertörn.

Särskilt uttalande gjordes av Rikard Warlenius m.fl. (V) enligt följande.

Stockholmsregionen behöver investera i större hållbar transportkapacitet både för godstrafik och persontrafik. Nya motorvägssatsningar i tiomiljardersklassen hör inte dit. Vi vet att motorvägar ökar fordonstrafiken och utsläppen, vilket är oförenligt med den nödvändiga klimatomställningen. Även Naturvårdverket har kritiserat planerna på tvärförbindelse Södertörn eftersom den kommer att ge bilåkande konkurrensfördelar gentemot andra, miljövänliga trafikslag.

I stället för på motorvägar ska investeringar göras i tåg och kollektivtrafik. Den ökning av transportbehovet som blir följden av Norviks hamns öppnande kan lösas genom satsningar på kortväga sjötransporter, dubbelspår hela vägen Stockholm-Nynäshamn och regional järnvägstrafik. För persontrafikens del vill vi tidigarelägga tvärförbindelse Syd mellan Skärholmen och Huddinge, med eventuell förlängning till Haninge.